

АНГЕЛИНА МАРКУС МЕЃУ НАШИТЕ ВО КАНАДА

Македонските денови на културата, кои се одржаа во мај годинава, беа вистинско освежување за Македонците во Канада. Неколкудневниот настан беше исполнет со разновидна програма, во организација на новоформираното литературно друштво "Григор Прличев". Меѓу гостите од Македонија беше и госпоѓа Ангелина Маркус, која на покана од нашите сонародници имаше можност да види како живеат Македонците во Канада.

ри и киселец. Во стакленици - смокви, јагоди, лози и по некоја овошка, а во визбите домашно вино и ракија. Така Македонците живеат таму".

Контактирајќи со Македонците, госпоѓа Маркус дознава дека во Торонто има од 120.000 до 150.000 Македонци и овој град, по Скопје, е најголем по бројот на Македонци во светот. Има мал број богати (висока класа) Македонци. Повеќето се од средната класа, а малкумина се сиромашни. На таа таа вели дека во текот на

И ВО ТУЃИНА СЕ ТРАГА ПО МАКЕДОНСКИТЕ КОРЕНИ

■ Подготвила:
Милева ЛАЗОВА

ЖИВОТ

"Луѓето исти наши, пријатни, домашни. Со Македонци, никој не е осамени низ цел свет, па ниту во Торонто. Нијагара пречекува граѓани на светот - Диогени, космополити, луѓе од сите бои и раси, кои дошле да ги допрат прекрасните диви убавини. Импресивните Нијагарини водопади го поттикнале и Никола Тесла таму да се изгради првата хидроцентрала, која и денес сирка од заднина. Кога веќе него го спомнуваме, тогаш да наведеме дека постои едно писмо кое тој го адресирал до роднините во Велешко, а постојат и многу сведоштва за контакти на Михаил Пупин со роднини од Струга и од Охрид. Фамилијата Пупиновци, познати Македонци, сè уште истакнуваат дека тој е нивни предок. Овде, според обичајот од новиот свет, Македонците ги скратуваат своите презимиња и ги адаптираат на прифатлив изговор, па така тешко е да се открие фонетската врска со имињата на стариот крај", вели госпоѓа Маркус.

Дружејќи се со нашите Македонци и шетајќи по улиците на Торонто, госпоѓа Маркус тврди дека не го видела симболот ракун и широкиот дабов лист. За неа, како што се посочува во некои енциклопедии, тие го одгледуваат "македонскиот даб".

"Тоа е даб со издолжени лисја - објаснува Маркус - каков што е златниот лист во круната од Филиповата гробница во Кутлеш. Крај гробницата на Филип Македонски се најдени големи количества желати од негово време, што говори за негување на култот кон дабот. Според дрвјата, се гледа кои луѓе од каде дошле. Преовладува зеленило врвено со црвеникаво јаворче,

украсни дрвца и жбунови од јапки. Многу борови, брези, јасики. И обид на Македонците да одгледаат големи ореовни дрвја. Ке им успее! Куќите на Македонците се двокатни, со сите стандарди се редат по цели улици среде паркови, со дрвја поголеми од куќите, со уредени тревници, каде што претрчуваат верверички како домашни животни. Во релативно големите дворови, секој Македонец сади зеленчук и прават зимница и ајвар, како што правеле во Македонија. Во секој двор здравец, како оној од средишниот дел на Филиповото шеснаесеткрако сонце, зачуван во колективната меморија, како обичај. И невен, босилек, ду-

седмицата, во работните денови, сите се ангажирани и немаат време за средби. Затоа со нетрпение ги чекаат празниците и неделата, кога задолжително се оди во црква. Има седум цркви, а најголема и најстара е "Свети Климент Охридски" која, покрај големата црковна сала, има уште три други сали, кои речиси секогаш се преполни за нашите празници и во неделите, кога обично се одржуваат богослужби, свадби и крштемки. Црковните згради се вистински домови на културата.

"Постојат четири генерации Македонци. Одамна доселените, нивни синови и ќерки, внуци, правнуци. Најстарите - додава госпоѓа Маркус - останале исти како кога дошле. Момчињата кои, по правило, се школуваат или студираат, речиси и не го знаат македонскиот јазик, стремејќи се да не бидат препознати дека не се родени Канаѓани. Од таму родените има двајца атомски инженери. Голем политички успех се смета изборот на првиот Македонец за пратеник во канадскиот Парламент, 51-годишниот Луј Темелковски од Oak Ridx Маркам, општина на Торонто, роден во Брајчино-Преспа.

Контактирајќи со Македонците, госпоѓа Маркус дознава дека во Торонто има од 120.000 до 150.000 Македонци и овој град, по Скопје, е најголем по бројот на Македонци во светот.

Голем политички успех се смета изборот на првиот Македонец за пратеник во канадскиот Парламент, 51-годишниот Луј Темелковски од Oak Ridx Маркам, општина на Торонто, роден во Брајчино-Преспа.

кат, општина на Торонто, роден во Брајчино-Преспа. Има нови луѓе со амбиции да станат министри. Минаа времињата кога синовите ги тераа да работат во фурна, во слаткарница или во меана... Четвртата генерација се скорошно доселени, главно, интелектуалци - инженери, лекари, стоматолози, адвокати. Тие имаат свое тамошно дружење со фелата. Македонското семејство просечно има по три деца, со задолжително име Александар и Филип. По традиција едно дете заминува во стариот крај за да им пренесе 'здроаво-живо' на своите

фатена и е одбивна за мнозинството Македонци во Канада, меѓу другото, и поради политизирањето кое постоеше одредено време и поврзувањето со групи. Македонците во Торонто, како и секаде во светот, носат дел од себе и го одржуваат својот бит. Во Деновите на македонската култура целиот културен дух дојде до израз во салите на големата црква "Свети Климент Охридски". Таму се собрал народ од сите генерации и од сите дестинации.

"Можат да се сретнат - објаснува госпоѓа Маркус - сла-

ска. Оваа радиостаница е со неверојатна следеност. Велат дека многумина се прибираат дома во времето на емитувањето за да слушнат сè за Македонците, вести од стариот крај, како и честитки по повод рожба, свадба или крштевка. Последниве години тие се најзаинтересирани за врвни уметници и други културни дејци, како Симон Трпчески, Тоше Проески и многу други, а имаат и свои културно-уметнички и фолклорни друштва, театарски групи и др. Оваа година организираа и Денови на македонскиот филм. На сцените се појавуваат млади таленти. Таков впечаток оставила младата пејачка Марија, настапувајќи со песната "Зајди, зајди". Сите присутни биле воодушевени од нејзината дарба, од чувството за македонско пеење.

"Голем впечаток - вели госпоѓа Маркус - ми направи Универзитетската библиотека во Торонто, со пет милиони книги, а веднаш до неа библиотека на стари книги кои не се издаваат.

пет. (Како што е познато, Птоломеј Први е син на Филип и брат на Александар од друга мајка). И толкувањето за кои не во многу книги излегува надвор од историската вистинитост, со цел да се стопи македонскиот јазик во некои други. Тоа нема лесно да му оди на светот. Зашто постојат Македонци кои работат за јазикот. Еден од нив, кој живее и работи во Торонто, е Одисеј Белчески, кој ја разработува тезата дека основа на јазикот на Хомер е македонскиот, докажувајќи го тоа со етимолошки врски со сегашните македонски говори. Неодамна во Универзитетската библиотека тој пронашол интересна книга, која меѓутоа никој пред него во последниве 200 години не ја извадил од нејзиното место! Многу други Македонци, на сличен начин, трагаат по непроценливата заоставштина на македонскиот јазик и историја. Во таа смисла драгоцен придонес има Канадско-македонското на-

во Македонија. Меѓутоа, младата македонска интелигенција тешко се снаоѓа последниве години и често станува плен на грчкото или на бугарското лоби. Ретко кој од помладите го знаат македонскиот јазик, освен 'добар ден', 'како си?' и уште неколку фрази. Се прават обиди да се држат часови по македонски во црквите, во училиштата и на факултетите. Меѓутоа, тешко оди. За разлика од нас, Грците имаат свои канцеларии и платени луѓе, божем на невладини здруженија. Тие се многу поорганизирани, иако не се помногубројни и пописмени од нашите дваесетгодишници".

ВПЕЧАТОЦИ

Според Ангелина Маркус, откако се укина Матицата на иселениците практично нема институција за врски со иселеништвото. Владината агенција за иселеништво не е при-

веници и учесници од Скопје до Торонто. Речиси сите се знаат и се поздравуваат. Поздрави од свештенството, од амбасадорот Сашко Насев специјално дојден од Отава, од литературното друштво 'Григор Прличев', од претседателката Ратка Шапор, потоа од Македонец од Индија кој вели: 'Јас сум Македонец по женска линија. Фалангистите се женеле со наши прамајки! Нашите во Торонто пројавуваат големо интересирање за македонското минато. Јас настапив за пет медиуми и непосредно зборувајќи за Македонците од античко време до денес".

Македонците имаат три свои весници, две телевизии со ограничено време на емитување, две радиостаници... Посебна улога во информирањето има радиото "Глас од Македонија", чиј главен уредник и водител е госпоѓа Драгица Лапајкоска-Белче-

Од надвор висококатници, а внатре сидови од земја до небо, полни со книги на сите јазици. Пронајдов неколку книги со руска лексика и се задоволив со една прочитана реченица: 'Птоломеј во Александрија го одобри за употреба атинскиот дијалект'. Значи, во употреба бил друг јазик, а не грчки. Тоа бил кои не јазикот на македонската владетелска династија во Еги-

учно друштво, чиј истражувач беше Там Јанев. Член на тоа друштво е Крис Ристо Стефов, кој активно учествува во презентирањето на македонската историја и култура. Неодамна издаде две книги, од кои едната се однесува на македонската историја и е богато илустрирана со податоци од најстар период, во континуитет, до денешно време".